

بیت

مولود پربرکت

مهدی رضایی

پژوهشگر مرکز مطالعات راهبردی
حوزه و انقلاب اسلامی

MMHE.IR

مولود پربركت

حدود سال سیصد هـ. ق.، شیخ علی مرد بازرگانی در بازار قم، که گرچه به بازرگانی مشغول است، اما خود مصداق «جهانی است بنشسته در گوشه‌ای...» می‌باشد. از او که عالمی از علمای شیعه است، دوپست کتاب در علوم مختلف نقل شده است.^۱ با این حال، مشکل بزرگی زندگی او را دچار تلاطم کرده است و آن اینکه فرزندی ندارد. از یکی از دوستانش^۲ می‌خواهد که در بغداد از حسین بن روح نوبختی (سومین نائب خاص در غیبت صغری) بخواهد که از امام زمان عجل‌الله‌فرجه برای او طلب دعا کند. پس از سه روز جواب از ناحیه مقدسه می‌آید: «حجت خدا عجل‌الله‌فرجه برای شیخ علی بن حسین بن موسی بن بابویه دعا کرده و او صاحب فرزندی خواهد شد که مبارک است و سبب سود او خواهد شد.»^۳

طولی نمی‌کشد که پسری برای شیخ علی متولد می‌شود، نام او را «محمد» می‌گذارد. پدر، راوی حدیث و از علمای مورد اعتماد قم است و با تلاش و

۱. غفاری، علی اکبر، مقدمه «من لایحضره الفقیه» در: الشیخ الصدوق، ۱۴۰۴ق، ص ۹

۲. ابوجعفر محمد بن علی بن اسود

۳. شیخ طوسی، کمال الدین، ۱۳۹۵ق، ج ۲، ص ۵۰۲

تربیت او، فرزند نیز محدثی نامدار و عالمی مورد اعتماد می‌شود. بعدها به «ابنا بابویه» مشهور می‌شوند و ابن ادريس حلی، پسر را «شیخ صدوق» می‌نامد. برکتی که مهدی موعود عجل‌الله‌فرجه فرموده است در این فرزند کم‌کم نمایان می‌شود. کتب متعدد روایی و نگاه خاص او به روایات و دسته‌بندی‌های نوآورانه، کتاب‌های او را ماندگار کرد. از بین حدود سیصد اثر علمی که به او نسبت داده شده است، نام کتبی همچون «من لایحضره الفقیه» از کتب اربعه شیعه، معانی الاخبار، عیون اخبار الرضا علیه‌السلام، خصال، علل الشرائع و صفات الشیعة به چشم می‌خورد.

شیخ صدوق با نگاه روایی، مسائل گوناگون از علوم مختلف را بررسی می‌کند و در واقع به دیگران می‌آموزد که با نگاه صحیح به روایات، مسأله‌ای مربوط به دین نیست که در میراث شیعی پاسخ نداشته باشد [البته ناگفته نماند که شیخ صدوق هیچگاه از زئی محدث بودن خارج نشده است].^۱ برکات این فقیه محدث، به همینجا ختم نمی‌شود؛ بلکه سفرهای متعدد او به اقصی نقاط کشور اسلامی در آن زمان، از بلخ و نیشابور تا بغداد، مکه و مدینه، سبب نشر احادیث شیعی در شهرهای بزرگ مملکت اسلام در آن روز شد و بزرگانی همچون شیخ مفید، سید مرتضی، نجاشی، تلعبیری و ... از محضر نورانی او استفاده کردند. ایشان در سال ۳۸۱ هـ. ق. دار فانی را وداع گفت و در شهر ری به خاک سپرده شد.

نتیجه‌گیری

از کرامات ایشان این است که پس از گذشت ۸۵۰ سال از دفن ایشان، سیل قبر شریف ایشان را تخریب کرد و بدن سالم ایشان موجب حیرت همگان شد. این اتفاق موجب تجدید بنای مقبره ایشان در سال ۱۲۳۸ گردید.^۲ که امروز در قبرستان ابن بابویه، که به نام ایشان مشهور شده است، در شهر ری، زیارتگاه مردم مؤمن است.

۱. مطهری، حق عقل در اجتهاد، نشر صدرا، ص ۵۹-۵۷

۲. ربانی شیرازی، عبدالرحیم، مقدمه «معانی الاخبار» در: الشیخ الصدوق، ۱۳۶۱ش، ص ۷۴